

*26. číslo školního časopisu
je věnováno souboru Valašanka*

*ZŠ Vidče
listopad 2009*

Už více než 55 let působí na Základní škole ve Vidči národopisný valašský kroužek (od školního roku 1953/54). Ve školním roce 1966/67 se kroužek rozpadl, ale ve školním roce 1970/71 začal znovu existovat. Ve Valašence se v těch uplynulých časech vystřídal několik set dětí, jež v různých dobách, v rozličných společenských situacích objevovaly krásu valašské písničky, zatančily si, zahrály a předváděly svá vystoupení dalším, rozdávaly jim radost a potěšení.

Velkou zásluhu na tom, že soubor tak dlouhou dobu vyvíjí činnost, měly a mají jeho vedoucí – paní učitelky:

BARBORA KANTORKOVÁ

RŮŽENA ZETKOVÁ

DOBROMILA HALAMÍKOVÁ

Členové souboru s vedoucí B. Kantorkovou v 50. letech

Valašenka, moje láska

Vzpomínám moc ráda na léta 1953-1957, kdy jsem byla členkou valašského kroužku, který na naší škole založila a vedla paní učitelka Barbora Kantorová. Bylo to něco nového, pro mne poutavého. Těšila jsem se na každou zkoušku a byla zvědavá, co nového pro nás paní učitelka připravila.

Byla přísná, ale spravedlivá. Budila respekt u dětí i u dospělých, přesto byla velmi oblíbená a vážená. Potrpěla si na kázeň a velmi rychle si uměla zjednat pořádek. Dokázala odhadnout, co komu z nás nejlépe půjde a v tom nás pak „cepovala“. Ale nám to nevadilo. Zpívali

i tancovali jsme rádi a mluvit „po valašsky“ pro nás nebyl žádný problém. (Spíše nám dělala problémy spisovná čeština ve škole.)

Od té doby uplynulo mnoho let a já vím určitě, že nejsem sama, kdo má na tuto dobu krásné vzpomínky. Zvláště pak na společná vystoupení.

To bylo vždycky slávy, když se někde objevili krojovaní ogaři a cěrky z Valašenky. Lidé si nás se zalíbením prohlíželi, některé i fotili. Největší pozornost budil náš cimbalista Pepík Cáb. S větvičkou jalovce za kloboukem, který byl větší než on sám, s paličkami v ruce a malým cimbálem, opravdovým unikátem. Bylo mu osm let, a v té době byl nejmladším cimbalistou v republice!

A jak probíhalo naše veřejné vystoupení na veřejnosti?

Nejprve vyšla na podium malá, kudrnatá Valaška (Jarka Švecová) s úvodním říkáním:

„Tož vás tady vícú všeci dobří ludé,
věřte, že vám s nama moc veselo bude.
My sme děcka z Vidča, že nás neznáte?
Ój, šak vy nás dneskaj dobře poznáte!

„Zazpíváme, zatančíme, povykládáme,
ukážeme, jak tý hory všeci rádi máme.
Nezlobte sa na nás, eslé neco zkazíme,
šak my vám to podruhej vynahradíme!“

Lidé se usmívali a tleskali jako o život... Pak se k ní přidal Valášek (Jarek Hanáček) a společně zpívali písničku:

„Ach, můj myslivečku, to sem sa t'a lekla,
Až ně u fěrtůška bílá šnorka pukla.
Já, já sem teho příčina,
já myslel ,že zajíc a to dívčina....“

... a to už potlesk diváků nebral konce. Malí valášsi se vždy moc líbili. Potom postupně přicházel celý soubor a předváděl, tak zvaná, pásma složená z písni, tanců, her, povídaček a říkadel. Každý člen souboru v nich měl svou malou či větší roličku. Střídala se podle ročního období. Pásma jsme se učili velice snadno. Vždyť se v nich odráželo to, co jsme my děcka prožívaly od jara do zimy.

Velký potlesk sklízeli i naši ogaři-vypravěči. Spolehlivě bavili diváky vtipně podanými povídačkami. Na závěr vystoupení jsme zpívali nějakou veselou písničku a lidé nám tleskali do taktu. Obvykle to byla píseň Lúčka zelená, ale největší úspěch měla písnička z Velikonočního pásma:

„Ogaři idú, ogaři idú, ogaři zpívajú,
v uzélkoch majú malované vajca,
malovala ich Rozka, Kača, Maňa, Hanča...“

Soubor byl po celý rok v jednom kole. Vystupoval na školních i vesnických akcích (doma i v okolí), zúčastňoval se všech pořádaných soutěží, byl ve Strážnici, v Brně, v Praze, v Blansku,na Rožnovských slavnostech.

A všude sklízel úspěchy! Vyhrával vzorně upravenými kroji, perfektně nacvičeným programem a slušným chováním. Na to si paní učitelka Kantorková zvlášť potrpěla! Však bylo nutné udržet nás zkrátka. Při zrodu kroužku v něm bylo okolo 25 členů, ale později tvořilo základ souboru 50 - 60 dětí! A to už bylo umění všechny „ukočírovat“.

Ale nakonec jsme vždycky všechno zvládli a nikde neudělali osudu. Lidé z Vidče na nás byli patřičně pyšní. Nejenom rodiče a příbuzní, ale opravdu všichni! Podporovali nás, fandili a přáli nám.

Po nahrávání v brněnském rozhlasu, když se naše vystoupení vysílalo, nebylo snad nikoho v dědině, kdo by neměl ucho nalepené u rádia. Jak by ne! Zpívaly přece naše děcka z Valašenky!

„Lubí sa ně lubí, to videcké dubí,
je pěkné, zelené od vršku do země.
Lubí sa ně lubí pod jalovcem sedět
a na našu dědinečku zpoza křibí hledět.“

Na závěr mého vzpomínání bych si dovolila malý dodatek. Do Valašského krúžku ve Vidči (i když dospělého) chodila už moje maminka Marie Lacinová, ve Valašence jsem pokračovala já, Anna Lacinová, potom moje dcera Naďa Vičanová a dnes i moje vnučka Radka Jaskulová. Už proto si moc přeju, aby tato krásná tradice zůstala v naší obci zachována.

Anka Vičanová

Sólisté souboru – Jiří Mikulěnka, Anka Lacinová (Vičanová), Jarka Jasná (Švecová)
a bratři Cábové

Vzpomínka na paní učitelku Kantorkovou

První setkání: Prvního září 1954 jsem, jako šestiletá, měla nastoupit do první třídy. Hrozně jsem se těšila a byla zvědavá na paní učitelku. Když mě maminka přivedla do školy, paní učitelka se na mě usmála a vážně řekla: „Myslíš, že sem patříš? Vždyť tě není vidět od země!“ Pak přišlo první vysvědčení a já byla paní učitelkou ujištěna, že do školy opravdu patřím. Byla mou třídní po celých pět let.

Valašenka: Do kroužku jsem začala chodit už v první třídě a paní učitelka mě vždycky moc chválila, že krásně zpívám. Proto mě úplně vyvedlo z míry, když jsem později našla na vysvědčení dvojku ze zpěvu! Bylo mi řečeno, že neumím dobře noty, ať se je rychle doučím! Ona už byla taková. Nikomu nic neprominula. Trochu jsem trucovala, že už zpívat nebudu... ale nakonec se vše urovnalo. Stala jsem se sólistkou souboru a její velkou oblíbenkyní.

Co přinesl čas: Když jsem byla v 7. třídě (r.1961), začalo se po škole šuškat, že paní učitelka odejde. Nechtěla jsem tomu věřit, ale stalo se. O prázdninách se vdala a odstěhovala se za manželem do Brna.

Ale nezapomněla na mně a já na ni také ne. Posílaly jsme si vzájemně pohlednice a přání k různým svátkům atd... Jednou jsem jí s velikonočním pozdravem poslala i moje svatební oznámení. A ona mě pak mile překvapila. V létě k nám přijela s velkým kufrem. Otevřela ho a řekla: „Mně Bůh děti nedopřál, užij to aspoň ty.“ V kufru byla pečlivě uložena krásná výbavička pro miminko, kterou si po mnoho let schovávala.

Když jsem se vdala, sblížily jsme se ještě víc. Každý rok o prázdninách přijížděla do Rožnova ke známým a pokaždé se u nás zastavila. Já jsem zase jezdila do Brna k příbuzným a návštěvy jí oplácela. Vždycky mě ráda viděla. Zvláště, když ji brzy zemřel manžel a Barbora, nyní již Krieglová, zůstala sama.

Všude v jejím bytě bylo vidět, že na svoje působení ve Vidči a milovanou Valašenku nezapomněla. Naposledy jsme si spolu zavzpomínaly při jejích osmdesátých narozeninách v roce 1994, krátce nato zemřela.

S paní učitelkou Kantorkovou jsem byla v kontaktu celých 40 let! Za tu dobu jsem poznala, že ta přísná, nekompromisní učitelka je ve skutečnosti skromná a laskavá paní s dobrým srdcem. Ráda se smála, krásně zpívala a svou drobtinu z Valašenky měla moc ráda.

Vždycky na ni budu s láskou vzpomínat.

Jarka Jasná - Švecová

Pár vzpomínek na valašský kroužek, dnešní Valašenku, z padesátých let

Patřím k zakládajícím členům valašského kroužku, dnešní Valašenky, při škole ve Vidči. Jistě bude hodně pamětníků vzpomínat na tuto dobu nadšení, protože paní učitelka Kantorová, vedoucí souboru, je dokázala v nás, tehdy dětech, vzbudit. A také nebylo tehdy dospělého Vidčana, který by nám nefandil.

Pro děti nebylo tehdy tolik aktivit jako dnes, ale dokázali jsme se zabavit sami, a to jak ve škole, tak mimo ni na amatérsky vybudovaných hřištích, na pasínku při pasení krav či jinak. Proto jsme brali možnost chodit do valašského kroužku jako novou zábavu, i když byla přísně organizována. Paní učitelka Kantorová vyžadovala kázeň, ale spravedlivě rozdělovala povinnosti mezi všechny členy souboru. Dovedla vyhmátnout, kdo má pro co talent, a podle toho pak dělila úlohy při vystoupení v jednotlivých pásmech.

Nepamatuji si ani tak vystoupení, ale spíše to, co nového jsme při jednotlivých zájezdech poznali. Ohromným zážitkem byla cesta do Prahy vlakem. Málokdo jel do té doby vlakem dál než do Rožnova nebo Valašského Meziříčí a najedou až do Prahy! Měli jsme nosy nalepené na oknech a sledovali jsme cestu. A potom Praha! Když nás rozdělili na noclehy do rodin, měli jsme strach, že se už nevidíme. Jeli jsme třeba poprvé tramvají a všechno se nám zdálo strašně velké nebo daleké, všude bylo hodně lidí i aut a to jsme doposud neviděli. Při vzpomínce na vystoupení v parku kultury a oddechu na přehlídce souborů mne ještě teď mrazí. Nikdy jsme nevystupovali na tak ohromném jevišti, na otevřené scéně a před tolika diváky! A pak potlesk těch davů, kterým jsme se líbili. Prostě bylo to ohromně krásné, včetně celé Prahy, jejíž část jsme samozřejmě také prošli.

Náš cimbalista Pepík Cábů byl malý hošík, který měl při hraní na cimbál na hlavě valašský klobouk, aby ho bylo vidět. Ke hraní měl speciální „přenosné“ místo. A právě to se muselo na každé vystoupení krásně nazdobit. Z dálky měl divák pocit, že cimbalista sedí v lese a vesele si hraje. Ve skutečnosti měl vždy někdo povinnost zajít do lesa na mech či jiné rostliny a kolem pařezu je naskládat tak, že to vypadalo jako v lese.

Povinností jsme měli v souboru i jinak dost. Představte si jen to ukládání krojů a hlavně rukávců do kufrů tak, aby příští den bylo všechno zase jako vystřižené ze žurnálu. A to oblékání a převlékání! Měli jsme totiž mnozí a později hlavně ti starší, kroje dva. Jeden všední a druhý sváteční. Nejhorší bylo zavazování šňůrek u rukávců. Když se utáhly hodně, děcku málem zmodrala ruka. Když málo, rukávce

spadly a to se pak paní učitelka dívala moc škaredě. Museli jsme se prostě naučit samostatnosti za pochodu

Martin Holíš, 6. třída

a bez zbytečného skuhrání, neboť kdybychom to nezvládli, nebylo by pro nás v souboru místo. A také bylo samozřejmostí, že starší pomáhali mladším, takže jsme byli neustále ve střehu, aby bylo vše na svém místě na jevišti i v zákulisí.

Těž ráda vzpomínám na zájezd na Slovensko do městečka na maďarských hranicích. Jmenovalo se Šahy. Nikdo z nás netušil, kde to vlastně je, protože na Slovensku jsme byli nejdál na školním výletě v Trenčíně a najednou až maďarské hranice! Dnes to vzbudí úsměv, ale tehdy se nijak necestovalo a o tom, jak se kde žije či mluví v republice, jsme neměli valného ponětí.

Zájezd se uskutečnil ve spolupráci s rožnovským souborem Radhošť. Po příjezdu na místo si nás rozebraly rodiny na nocleh podle seznamu, který už měli v Šahách připraven. Byla jsem s bratrem ubytovaná v rodině, která žila v domku, jenž se lišil od všeho, kde jsme bydleli. Byl přízemní, s velkými vraty do dvora, kde pobíhalo kdejaké domácí zvířectvo, včetně malých prasátek. U nás doma jsme měli jenom jedno prase, a to ještě v chlívkou, takže jsme byli překvapeni. To by ještě nebylo tak zlé. Horší bylo, že na nás velmi usměvavá paní domácí i všichni ostatní mluvili maďarsky, protože děti chodily do maďarské školy. Ruština byla pasé a tak jsme se domlouvali rukama nohama.

Když jsme si prohlédli velkou zahradu a vinohrad, který jsme viděli poprvé, vybalili jsme si v přiděleném pokoji věci na spaní a byli jsme vybídnuti k večeři. Jaké bylo naše překvapení, když nám byl nabídnut ohromný pecen bílého chleba, uzený špek, hrnek mléka a něco, co vypadalo jako „česnekocibule“, papriky a nůž.

Hleděli jsme nechápavě na předložený pokrm i domácí. Nikdy jsme totiž uzený špek nejedli. Ten jedl jen náš táta, když bylo po zabíječce a nebo se s ním někdy mastilo jídlo. A též jsme nevěděli, co dělat s tou neznámou zeleninou. Tak jsme pojedli suchý chleba, který nám paní ukrojila a mléko. Teprve později jsme zjistili, že ta „česnekocibule“ je pórek a papriky že se jedí ke všemu. Stravovali jsme se totiž kromě snídaně v tamní školní jídelně.

S odstupem času mohu konstatovat, že tehdejší strava na jižním Slovensku obsahovala hodně zeleniny a červených omáček, na což jsme nebyli zrovna zvyklí, a tak si hodně děcek pořídilo ten řídký případ s hustým běháním, což bylo velkým problémem při vystoupeních a hlavně pro nedostatek toalet, dají-li se tak nazvat kadibudky u míst, kde jsme vystupovali. Mne to sice nepostihlo, ale bylo mně líto všech, kteří ty problémy měli. Naši domácí nám pak už špek dávali. Dostali jsme krajíce chleba s máslem a bílou kávu a byli jsme moc spokojeni, protože bílý chleba byl spíše jako buchta a u nás doma se nepekl.

Při cestě Slovenskem mne fascinovala ta úžasná rovina a téměř černá půda, což u nás nebylo. Také ohromné lány polí osetých kukuřicí, pšenicí, či pole s paprikami, rajčaty, zelím, okurkami, melouny, které rostly na příkopcích.

S vlašským kroužkem jsem procestovala kus republiky a strašně ráda na to vzpomínám. Když dnes slyším „Strážnice“, hned si vybavím průvod nádherných krojů, o kterých jsme jako děti neměly vůbec ponětí, malované domky stavěné těsně vedle sebe kolem silnice, množství hudebníků a tanečníků, kteří se vystřídali na otevřené scéně jako my, z videčského valašského kroužku, co jsme měli tenkrát možnost a štěstí tohle všechno zažít.

Marcela Švajdová (roz. Jurčová)

Karolína Smutková, 6. třída

Když soubor Valašenka začínal, patřili k jeho členům i Jan a Josef Cábovi. Jejich otec pan Josef Cáb vyráběl pro Valašenku cimbály a syn Josef už od šesti let začal na nástroj hrát. Vzpomíná, jaká hezká léta prožil ve Valašence se svými vrstevníky. V 50. letech 20. století nebylo vůbec obvyklé, aby chlapci a děvčata z tak malé vesnici jezdili hrát, zpívat a tančit. Vystupovali v Brně, Blansku, Stražnici, Praze i v Lánech u prezidenta.

„Do Strážnice jsme se i s vedoucí Barborou Kantorkovou vydali na soutěž dětských souborů. Před jejím začátkem jsme procházeli v průvodu městem a já jsem tak nadšeně mával paličkami od cimbálu, až se mi podařilo jednu paličku zlomit. Nechtěl jsem způsobit potíže, a tak jsem se ji snažil nejdříve nějak omotat. Ale paní Kantorová, když to zjistila, byla celá bez sebe. Začala se obávat, jak naše vystoupení dopadne. Objevil se pan Slávek Volavý, známý muzikant, folklorista, organizátor festivalů. Situaci zachránil, paličku mi opravil a my mohli hrát“, vyprávěl pan Cáb.

Pan Josef Cáb později vyučoval hře na cimbál i další cimbalisty Valašenky, např. L. a P. Zetkovy, N. Jaskulovou (dříve Vičanovou), J. Kristka, P. Berana.

Z povídání Josefa Cába zapsala J. Pečalková

Jana Šnajdrová, 6. třída

Vzpomíná Pavlína Parks (Jasná)

Dnes už je to 25 let, ale jako by to bylo včera. Vybrala si mě paní Růžena Zetková jako sólovou zpěvačku ve Valašence. Byla jsem pyšnou členkou souboru, který byl v té době velmi známý a populární. Vzpomínám si živě, jak jsem jako jedna z nejmladších dětí v souboru, stojím sama na velikánském pódiu a zpívám pro početné obecenstvo. Občas jsem měla trému, ale věděla jsem, že musím nasadit, jakmile cimbalista zahraje předehtu. Najednou mi přišlo, že na cimbálu závisí celý můj svět.

Vybaví se mi, jak se paní Zetková nemůže na zkouškách dokřičet, protože „ogaři“ zlobí, žduchají se a létají jak splašení. Ve Valašence nás bylo strašně moc a když to dnes vidím z pozice učitelky, tak to byl téměř nadlidský výkon nás všechny kočírovat. Přitom byla paní Zetková vždycky načančaná, krásně voněla, měla udělané vlasy a také reprezentovala svůj kouzelný soubor.

V duchu se usmívám, když vzpomínám na potlesk obecenstva i na to, když jsme sledovali „ogary“ a fandili jim, když dělali trakaře, válcovali pole nebo hráli „klobúkovú“. Na zlatých svatbách jsme v pásmu předváděli svatbu. Já jsem dělávala nevěstu a oddávali mě s ženichem Markem Prchalem. Který tenkrát o několik let starší na mě působil dospěle. Já třetáčka jsem se moc styděla, když jsem musela chytout za ruku osmáka a předvádět, že se s ním vdávám. Nicméně mě to nepoznamenalo a dnes už na to vzpomínám s úsměvem na tváři. Zpívala jsem dvojhlasy s Katkou Mičkovou a poté s Alenkou Mikulenkovou. Zpěvem jsme potěšily spoustu posluchačů a často i slzy dojetí kanuly po tvářích obecenstva, hlavně při písničce Nocovali tři malíři, která byla naším trhákem. S vystoupením jsme vymetly všechny veřejné schůze KSČ, vítání občánků, zlaté svatby, soutěže ve Vsetíně.

Protože ve mně folklor hluboce zakořenil, vystupovala jsem pak s rožnovským souborem Javořina.

Dnes, kdy už žiji deset let daleko od domova v cizí zemi, jsem si uvědomila, jaké pocity vlastenectví ve mně probudila paní Zetková učením krásných písní o rodném kraji. Mám své Valašsko nesmírně ráda. Dokonce i má devítiměsíční dcera už má svůj vlastní valašský krojíček a já jí zpívám valašské písničky a ukolébavky. A mám při tom slzy v očích, když vzpomínám na rodné kotliny.

Dnes se mým zaměstnáním a koníčkem stalo učení českého jazyka hudbou a představováním zvyků a tradic naší české kultury. Tímto prohlubuji češství v srdíčkách malých českoamerických dětí, které se potýkají s vytvářením vlastní identity.

Na veselú notu s paní učitelkou Zetkovou

Dlouholetá vedoucí souboru paní učitelka Růžena Zetková s děcký ze souboru nechyběla u žádných významných akcí v obci a mnohé doprovázely nejen veselé písně, tance a vyprávění, ale též její valašské veršovánky:

Třeba pro myslivce:

„...Dyž sem sa na to řečnění dal,
tož bych aj rád videčské myslivce přivítal.
No, já pevně věřím, že ste míru znali
a na tu dnešní slávu všecy svoje jezevčíky a ohaře
do klobás nedali.
Byla by to škoda veliká,
na tak velký revír měť edem ratlíka.“

Při příležitosti otevírání nového kina:

„... V našem starém kině strýc Koleček vládnul,
a tým novým kinem celý nám omládnul.
Šak eště ve starém kině případ sa mu stál.
Detektyvka napínavá plná mrtvol byla,
šak tým dalším prvním dílem všecy udivila.
Potém jednúc sa ten přístroj v púlce pokazíl,
a za chvílu strýc Koleček už v hledišti byl:
Že to sám nespravím, to aj předpokládám,
potichu tu budťe všeci, film vám dovykládám.“

Lukáš Frňka, 8. třída

Eva Petruželová, 6. třída

Nebo když se bývalému starostovi V. Vaculínovi narodila třetí dcera, takto ji Valašci přivítali:

„Našiho starostu rádně dopálilo,
že sa letos tak malučko děček narodilo.
A tož aby příklad měla ta naša dědina,
rozhodli sa Vaculíně, že budú měť syna.
Chyba ale byla, že to špatně spočítali
a do porodnice jéli, dyž tam céry rozdávali.
Tož sa rozrostla Vaculínú rodina,
že ke dvom tým starším céram hned' třetí
přibyla...“

A pracovníkům Portáše složila paní Zetková toto:

„...Šak id'aci po dědině na mú dušu milú,
všeci ludé na zahradách kopú, saďá , ryjú.
Při takovej práci není ani divu,
že sa v celěj republice zláme tolik štýlú.
Tož sa snažte plán svúj plnit' rádně, jaksapatří,
aby každý náradí měl a moh dělat za tři ..“

A že známý je i videčský fotbal, tak si jeho zástupci kdysi vyslechli ódu:

„Z Vidče oddíl fotbalu hru tak proslaví,
že si o něm pomalu už každý vypráví.
Manšaft téměř bez chyby, chvála o něm zaznívá,
že jim elán nechybí ani v partě u piva.
Jejich souhra na hřišti zaslouží si chválu – tuž.
Jak píšťalka zasviští, jsou hned jako jeden muž.
Nezištně sa přihrává tomu, kdo má k šanci blíž,
že Vidče jen vyhrává, sa pak ani nedivíš...“

Valašenka zkrátka přinášela radost, různé akce doplnila nám blízkými melodiemi a hřejivým, laskavým slovem.

Z archivu rodiny Zetkovy vybrala J. Pečalková

Ingrid Fryšarová, 8. třída

V době, kdy byla vedoucí souboru paní Růžena Zetková, byli jejími členy i Renáta Cábová (Švecová) – vypravěčka, Ivo Kristek – cimbalista a pod vedením paní Dobromily Halamíkové pak Lukáš Švajda – zpěvák a tanečník. Odpověděli nám také na několik otázek:

1) KDY JSI NAVŠTĚVOVAL(A) VALAŠENKU?

R. C. : 1978 – 1984

I. K. : 1977 – 1984

L. Š. : 1995 – 2000

2) KTERÉ AKCE S VALAŠENKOU SE TI NEJVÍCE LÍBILY?

R. C. : Líbily se mi všechny akce, zejména vítání občánků, jubilejní výročí svateb, vystupování k MDŽ i soutěže valašských souborů, ve kterých jsme získali i ceny.

I. K. : Festival v Ostravě (dostali jsme cenu diváka) a také vítání občánků.

L. Š. : Nejvíce asi plesy, kde jsme měli vystoupení. Ale dnes těžko říct, uvést konkrétní akce.

Karolína Heryánová, 8. třída

3) MÁŠ NĚJAKOU VZPOMÍNKU NA VEDOUcí VALAŠENKY PANÍ ZETKOVOU?

R. C. : Na paní učitelku Zetkovou mám hezké a příjemné vzpomínky. Naučila nás mnoho písní, tanců, vyprávění z Valaška. Měla s námi velkou trpělivost, a když bylo třeba, uměla i zvýšit hlas, čímž vzbuzovala i respekt.

I. K. : Paní učitelka Zetková mě přivedla k hraní na cimbál a často jsem ji doprovázel na cimbál při recitaci. Také bych chtěl zvlášt' poděkovat panu Josefu Cábovi za jeho ochotu a trpělivost, kterou nám věnoval při výuce hry na cimbál.

L. Š. : Nepřímou, ale hodně mě ovlivnila. Paní Zetková byla úžasná, díky ní jsem teď to, co jsem. Dovedla mě k folkloru, nejdříve jako tanečníka, poté zpěváka a nakonec se ze mě stal i muzikant. Moc si vážím toho, co mi dala, naučila mě. Jsem jí vděčný.

Paní R. Zetková se zakladatelkou souboru B. Kantorkovou – Kriebelovou v roce 1988 při oslavách 35 výročí Valašky

4) DALA TI VALAŠENKA I NĚCO PRO ŽIVOT? (INSPIROVALA TĚ? PŘIVEDLA K NĚČEMU?)

R. C.: Dodnes, když někde uslyším hrát cimbál a zpívat valašské písně, pozastavím se, naslouchám a vzpomínám na dětské chvíle strávené ve Valašence.

I. K.: Řekl bych, že mám pozitivní vztah k hudbě a folkloru.

L. Š.: Valaška byla začátkem, čím jsem byl starší, tím víc jsem se dostával do jiných souborů. Začal jsem zpívat, nakonec hrát.

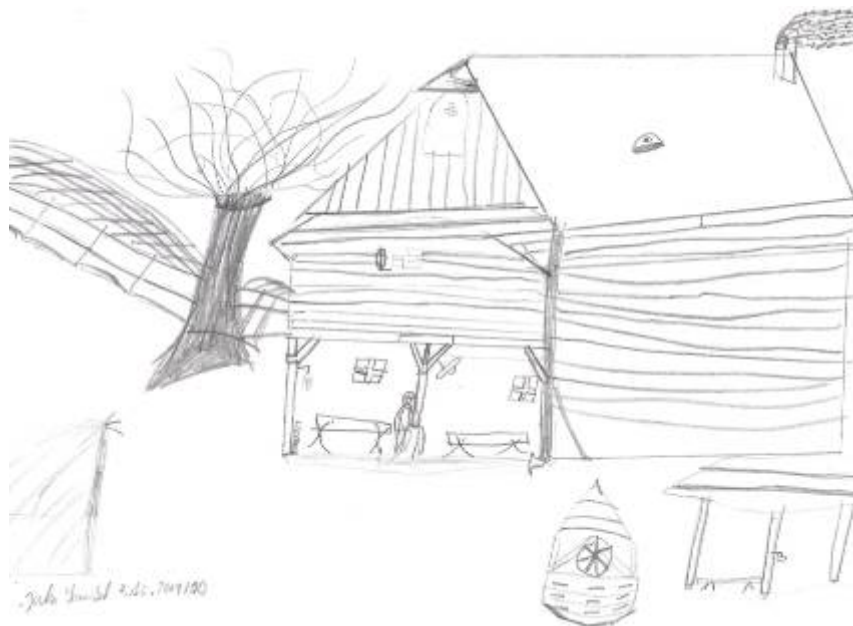
Milan Kočib, 8. třída

5) CO VZKAZUJEŠ SOUČASNÝM ČLENŮM VALAŠENKY?

R. C. : Přeji jim hodně zdaru, úspěchu a dobrých výsledků při vystupování. Aby byli tak známí a úspěšní, jako jsme byli my, náš soubor Valašenka vedený paní učitelkou Zetkovou.

I. K. : Aby pokračovali v udržování tradic. S odstupem času budou na vše vzpomínat s úsměvem na rtech.

L. Š. : Aby dělali to, co je baví. A pokud je to právě tančení a zpívání, tak je to moc dobře. Člověk nikdy neví, jak nakonec skončí a co jej kam dovede. A právě Valašenka může být tím začátkem. Život folkloristy je velmi pestrý a neměnil bych za nic na světě.

Jiří Smutek, 7. třída

Vystoupení Valašky na mezinárodním festivalu v Nymburce

Valašenka byla v roce 2001 pozvána na velké mezinárodní setkání školních folklorních souborů do Nymburka. Je to již 8 let a tak mám z té doby pouze několik, ale i přesto úžasných, vzpomínek.

Začalo to tím, že jsme se na začátku školního roku, od paní učitelky Halamíkové, dozvěděli, že jsme byli pozváni do Nymburka. Byli jsme malí, a tak jsme z toho měli jenom trému a medilo nás to ustavičné cvičení, které bylo o to více náročné pro paní učitelku, protože za měsíc nacvičit s tolika dětmi vystoupení, které by se mohlo prezentovat na mezinárodním festivalu, je opravdu oříšek. Ale nakonec se vše povedlo a my jsme se 11.10. hrdě vydali na cestu do Nymburka.

Cesta, tedy alespoň pro mě, trvala neskutečně dlouho. Jeli jsme vlakem a několikrát jsme přestupovali. Dneska se divím, že jsme se všichni dostali v pořádku až tam. Ale i když ta cesta trvala skoro celý den, všichni to vydrželi a nakonec jsme již ve večerních hodinách opustili vlak. Na nádraží nás čekalo několik aut. Řekl jsme několik, ale není to tak úplně výstižné. Spíše nás tam čekalo několik málo aut. Bylo nás poměrně hodně a i když jsme byli malí, ne a ne se do těch aut všichni naskládat. A tak se pan řidič rozhodl, že zbylé děti naskládá do kufří. A opravdu. Bylo to komické. Já osobně jsem se sice pohodlně vezl na sedačce, ale smíchu jsem se neubráníl.

Byli jsme ubytováni v tamní Sokolovně, která poskytovala přístřeší i pro další soubory a to nejen z Česka. Také nám byl přidělen průvodce, který nás provázel po Nymburce a vyprávěl nám o něm. Dozvěděli jsme se jistě hodně zajímavých věcí, ale všichni víme, kolik si z toho takoví sedmiletí caparti vemnou k srdci. Naše působení v Nymburce trvalo celkem tři dny a to v termínu od 12. do 15. října. Během této doby, jsme prakticky pořád nacvičovali, ale samozřejmě jsme měli i dostatek volného času, který jsme velice dobře využívali. Já a Jirka

Večeře jsme se třeba jednou prali s Estonským klukem. Bylo to svým způsobem ze srandy. Byl menší a hrozně ho to bavilo. Nemusím snad říkat, že nás taky. Ale samozřejmě jsme se věnovali i jiným volnočasovým aktivitám, které byly mnohem bohuštější a lepší. Tak například jsme pořád něco jedli a mlsali. Také jsme jeli do Poděbrad šíleně přeplněným

autobusem, kde jsme vystupovali v tamním divadle pro školy. Měli jsme z toho šílenou trému, ale děti nás nakonec nevypískaly ven, ba dokonce se jim to velice líbilo. Také nás tam velice zaujaly hodiny, které byly vysázeny z živých květin a dokonce ukazovaly správný čas. Chodili jsme kolem dokola po kolonádě a zpívali jsme si. Přestože byl říjen, bylo velice pěkné počasí a tak jsme chodili v krojích. Nejspíše díky tomu, jsme zaujali skupinku německých turistek babiček, které z nás byly velice nadšené. Jali jsme se tedy zpívat tu naši nejoblíbenější a to „Když jsem chodil do školy“. Velice nás překvapilo, když se k nám přidaly a zpívaly totéž, ale německy. Poté jsme se vrátili zpět do Nymburka. Večer před posledním dnem, tedy před 15. říjnem, jsme byli všichni velice nervózní. Čekalo nás totiž naše největší vystoupení na největším festivale, na kterém jsme do té doby byli. Ale druhý den vše dopadlo velice dobře a my jsme také byli velice spokojení. A teprve, když celý tento festival skončil, jsme si uvědomili, jaká to je škoda. Nejen proto, že jsme zase museli začít chodit do školy, ale také proto, že jsme zase museli absolvovat tu úmorně dlouhou cestu vlakem nazpátek.

A vlastně teprve dnes, když toto píši si, uvědomuji, že to bylo to největší a nejlepší vystoupení, které jsem za své působení ve Valašence zažil. A že jich nebylo málo. Řekl bych, že ti, kteří tam byli s námi, si mohou říci totéž. A to nejen my „krojování“, ale také paní učitelky Halamíková a Kluchťáková, které tam s námi byly a vším si s námi prošly. Snad jenom díky nim jsme mohli něco takového zažít. A zato jsem dokonce ještě dnes vděčný.

Jan Mlnářík

S Valašenkou na Ukrajině

O letošních prázdninách jsme jeli s folklorním kroužkem na Podkarpatskou Rus, na festival v Koločavě, kde jsme reprezentovali nejen naši školu, ale společně se souborem Beskyd ze Zubří také naši republiku.

Vyrazili jsme v pátek ve dvě ráno. Cesta utíkala rychle. Brzy odpoledne jsme už všichni vyšlapali kopec, abychom si prohlédli mukačevský hrad Polanok. Hrad stojí na jediném kopci široko daleko, který je sopečného původu. Velmi hlubokou studnu prý pomáhal kopat sám ďábel. Hrad má tři nádvoří a nikdy nebyl dobyt, jen zradou. V určitém období sloužil také jako vězení. Snažili jsme se ho projít celý, ale spěchali jsme pokračovat v cestě. K večeru jsme se ubytovali v turistické ubytovně v Mečhorie. Vyčerpaní náročnou cestou jsme se šli navečeřet, abychom měli sílu na zkoušku. Společná rozvíčka při cimbálu se nám docela líbila.

Druhý den, po pořádném odpočinku a bohaté snídani, jsme vyrazili k Siněvirskému jezeru. Podle pověsti je jezero ze slz nešťastné Siň, která ho vyplakala kvůli svému mládenci Virovi, kterého nechal její otec zabít. Uprostřed jezera byl malý ostrůvek, na němž prý jsou pochováni oba milenci. Po prohlídce jsme sešli z velikého kopce na cestu, kde nás čekal autobus. Nasedli jsme a za chvíli zastavili u lesa, kde nás čekala prohlídka linie bunkrů.

Zazpívali jsme si v lese píseň Zabíli, zabíli..., kterou jsme potřebovali natrénovat na závěr vystoupení. Náročný den pokračoval túrou po hřebenech kopců a prohlídkou koliby, kde lidé žijí a hospodaří tak, jak to my známe již jen z rožnovského muzea. Jen seno svážejí nákladákem. Vonělo to tam mateřídouškou a k tomu zvonily zvonce krav. V neděli jsme vyrazili do Koločavy. Cestou jsme se zastavili u historického dřevěného, řecko-katolického kostela, u kterého jsou pochováni četníci, které zabil obávaný loupežník Nikola Šuhaj. Poté jsme se vydali do místní základní školy Ivana Olbrachta. Za školou už budovali podium. Po obědě jsme se oblékli do krojů. Po prosloveh zahájil vystoupení v krásných krojích ukrajinský soubor. Pak už jsme byli se svým pásmem na řadě my. Další valašské písničky

a tance předvedl Beskyd. Na závěr českého vystoupení jsme zazpívali ukrajinskou lidovou Oj, zahrajte, hudačejky... a Zabili, zabili.. ze zfilmované Balady pro banditu. Na podiu pokračoval program, ale my jsme vyrazili lépe si prohlédnout Koločavu. Vydrápali jsme se i na hřbitov, na kterém byl pochován Nikola Šohaj. Navečeřeli jsme se pak na Četnické stanici společně s konzulem České republiky. Zábava i s dalšími českými turisty dále pokračovala u cimbálu. Někteří z nás (polovina videčské výpravy) se mezitím vydali k minerálnímu prameni. Nejprve po hlavní cestě přes Koločavu, kde jezdila auta, procházeli se svátečně oblečení lidé, ale také krávy se zvonící na krku. Monča už ví, že tam krávy mají vždy přednost!!! Potom jsme pokračovali podél řeky a vyhlíželi visutý most. Konečně se objevil. Při jeho přecházení jsme se pěkně pohoupali. Houपालi jsme se ještě, i když už jsme šli po pevné zemi. Po návratu na ubytovnu nám dospělí, šťastní, že máme vystoupení za sebou, konečně dovolili večerní fotbalík.

Poslední den jsme si sbalili všechny svoje věci do autobusu. Cestou domů jsme se zastavili blízko u hranic v termálech, kde jsme se zregenerovali řáděním ve dvou kulatých bazénech. Turistický oběd, chleba se salámem, sýrem a rajčaty, nám velmi chutnal. Poslední hřivny jsme utratili v mukačevském supermarketu, který byl stejný jako u nás, jen na účtenkách mají azbuku. Protože si naši řidiči před dlouhou cestou museli odpočinout, vydali jsme se pod vedením pana Mikulenky na zříceninu hradu. Šplhání do kopce stálo za to, dokonce jsme se tam potkali s živou liškou. Ale už jsme se začali těšit domů. Cesta domů byla však velmi, velmi dlouhá s mnoha zastávkami. Asi jsme chytli vira u Siněvira.

Iva Jurčová, Alena Mičkalová a jejich maminky
vzpomněly na výlet v srpnu 2009 na Ukrajinu

Barbora Škařupová, 7. třída

Co si o valašských písních myslí dnešní sedmáci?

Hanka Řezníčková, 6. třída

Takové písničky se mi líbí, protože je většinou znají všichni lidé z vesnice. Často nejsou spisovné, text mají v překrásném valašském nářečí. Umí člověka pobavit, mnohokrát rozveselit, někdy i dojmout.

Tereza Mičkalová

Valašská písnička není jen tak ledajaká. Dobře se takové písně zpívají, slova se dobře pamatují, protože jsou nám blízká. Mívají i hezkou melodii.

Alena Fabiánová

Některá děcka v mém věku nad valašskými písničkami ohrnují nos a říkají: „Takové trapárny já neposlouchám.“ A nasadí na uši sluchátka, zapnou MP3, nejlépe hlasitost na maximum. Jedou takhle třeba autobusem a v něm dvě sedadla před nimi sedí stará babička. Když to uslyší, tak si myslí: „Za

mých mladých let to tak nebylo. To se šlo na pole, hrabalo

se seno a zpívali jsme si pro radost písničky od srdce zpívané, ze života posbírané a hlavně s úsměvem.“ Já o nich moc nevím a nemám na valašské písničky žádný názor. Ale líbí se mi nářečí, ve kterém jsou zpívány.

Barbora Škařupová

Valašské písničky jsou veselé, mají hezkou melodii a rytmus.

Věra Kubějová

Valášek

Když Valášek tancuje,
celý svět se raduje.
Protancuje celý den,
usíná pak unaven.
Výská přitom vesele,
povzbuzuje přátele.
Také si rád zazpívá,
než pak večer zazívá.

Karolína Smutková, 6. třída

Štěpán Bařina, 8. třída

Přání a vzkazy Valašence do dalších let

Valašenka je neodmyslitelnou součástí obce Vidče. Svědčí o tom i výročí, které si od jejího vzniku připomínáme. Je to totiž v kultuře jediný z reprezentantů naší obce. Navíc svými vystoupeními Valašenka připomíná lidem valašské tradice, písně, tance i vyprávění. Děti vystupují na setkáních seniorů a jiných společenských akcích. Když v krásných valašských krojích zazpívají na vítání občánků „A když sa Valášek narodí“ a jiné valašské písničky a na omezeném prostoru zatancují, je to pro všechny dojemný a nezapomenutelný zážitek.

Děkuji paní učitelce D.Halamíkové a všem „Valáškům“ za krásná vystoupení a spolupráci.

Do dalších let přeji Valašence, aby byla úspěšná jako dosud, ať se daří připomínat život našich předků na Valašsku a hlavně, aby byl zájem ze strany dětí a podpora rodičů.

Ať se vám všechno podaří a Valašenka je i nadále chloubou naší obce.

To vám ze srdce přeje a těší se na další spolupráci.

Dana Karasová, knihovnice a zastupitelka obce

Děti ve Valašence tančí a zpívají již dlouhých 55 let. Za dobu své činnosti se dočkaly již mnoha úspěchů.

Poděkování patří především všem dětem, ale také jejich uměleckým vedoucím, paní Barboře Kantorkové, paní Růženě Zetkové a v současné době paní Dobromile Halamíkové, která úspěšně pokračuje v této záslužné činnosti.

Do příštích let přeji souboru řadu dalších krásných vystoupení, nové inspirativní nápady, oživení známých líbivých melodií a mnoho spokojených diváků. Také přeji velký počet dobře situovaných sponzorů, a to nejen z řad rodičů, kteří by svými dary přispěli k obohacení vybavení souboru, možnosti využití živé hudby a zájezdů mimo naši vlast.

Vladimír Fabián, bývalý učitel a ředitel (1973-1990) školy

Valašence přeji, aby stále ve svých řadách nacházela bezprostřední vypravěče, kteří mají valašské nářečí „v krvi“, radostné zpěváčky s čistým hlasem, ukázněné tanečníky, kteří poctivě nacvičí krokové variace ...

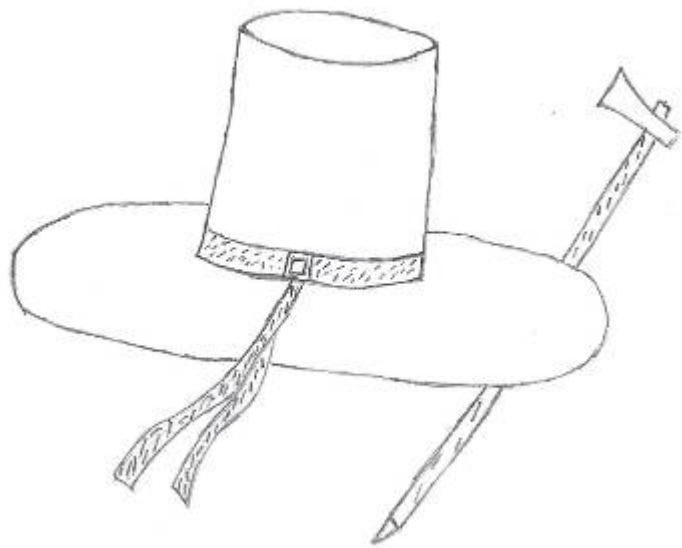
Prostě nadšené děti, které mají přirozenou radost ze zpěvu a tance.

(A taky, aby už konečně našel cestu do soubor u malý cimbalista)

Nad'a Jaskulová (Vičanová), bývalá členka souboru

Jsou věci, kterým je vymezen jepičí život a neuvíznou nám v paměti či srdci, a jsou věci, které pro nás mají význam svou hodnotou a svým trváním. K těm druhým patří bezpochyby i činnost folklorního kroužku Valašenka.

Během sedmnácti let, kdy jsem mohla sledovat nejen jeho vystoupení při nejrůznějších příležitostech (což byla už jen pověstná třešnička na dortu), ale také zákulisí, mravenčí dlouhodobou práci vedoucích souboru, dětí, pomocníků z řad učitelů a také rodičů, jsem viděla, jak je to náročná a záslužná práce.

Petr Mičkal, 6. třída

Do příštích let přeji Valašence hodně radosti z krásných valašských písniček a tanců a vnímavé publikum. Ať má nadále štěstí na talentované a zaujaté děti, fundované a trpělivé vedoucí, ochotné rodiče a podporu okolí. Ať ještě mnoho let rozdává dobrou pohodu a udržuje kulturní dědictví našeho regionu.

Dagmar Satková, ředitelka školy v letech 1992-2009

„Fůru dobrých zpěváků, kopec zdatných tanečníků, horu nápadů a moře elánu.“

Iva Špůrková (Jurčová), bývalá zpěvačka souboru

Vzhledem k tomu, že jsme s Valašenkou stejně mladí, dokážu si představit, jak jí občas asi je a jak se cítí.

Přeju jí ze srdce hodně sil, hodně dětí, hodně akcí a vystoupení, hodné paní učitelky, přízeň sponzorů, obce, školy, občanů, honě potlesků, hodně radosti a úspěchů.

Zdeněk Chrástecký, současný ředitel školy

Naši Valašence přeji do dalších, pevně doufám, stále úspěšných let, neutuchající elán, hodně nadšených dětí, které v souboru naše kulturní bohatství uchovávají a dále předávají, také zájem široké veřejnosti o naše krásné lidové tradice, ale zejména obětavé vedoucí, bez jejichž práce by i ta sebelepší a sebekrásnější tradice zanikla.

Štěpánka Mikulenková, starostka obce Vidče

KRONIKA VALAŠENSKY

Úvodní stranu Kroniky při založení souboru namaloval J. Zúbek